

Η ΟΠΕΡΑ ΤΟΝ 19ο ΑΙΩΝΑ

ΒΕΡΝΤΙ

Ο Γκιουζέπε Βέρντι γεννήθηκε το 1813 στο ιταλικό χωριό Λε Ρόνκολε της επαρχίας Μπουσσέτο του Δουκάτου της Πάρμας. Ο πατέρας του Κάρλο διατηρούσε ένα μικρομάγαζο σαν ταβέρνα. Απ' τους οργανοπαίκτες που περνούσαν απ' το μαγαζί κι απ' το όργανο της εκκλησίας που βρισκόταν πλάι, πρωτομυήθηκε, ο Βέρντι, στη μουσική, για να καταστεί αργότερα, ένας απ' τους μεγαλοφυέστατους συνθέτες όπερας. Ο πατέρας του, διαβλέποντας την έφεση του γιου του στη μουσική, του αγόρασε ένα πολυμεταχειρισμένο πιάνο (φυλάγεται αυτό στο μουσείο Βέρντι) και πάνω σ' αυτό έκανε τις πρώτες σπουδές του ο νεαρός Γκιουζέπε μ' ένα δάσκαλο της εποχής, τον Μπαϊστρίκι.

Η πρόοδος που σημειώθηκε ήταν καταπληκτική, με αποτέλεσμα, σε ηλικία 12 χρόνων, να γίνει οργανίστας της εκκλησίας του χωριού του, κερδίζοντας τα πρώτα χρήματα σαν επαγγελματίας μουσικός. Ο πατέρας του ενθουσιασμένος, σκέφτηκε να τον στείλει στο Μπουσσέτο, όπου εκεί για καλή του τύχη, τον πήρε υπό την προστασία του ο φιλόμουσος μεγαλέμπορος Αντώνιο Μπαρέτσι που ανέλαβε να τον στείλει στο Μιλάνο γι' ανώτερες σπουδές. Έδωσε εισαγωγικές εξετάσεις στο Βασιλικό Ωδείο, όμως η επιτροπή, με διάφορες προφάσεις δεν τον δέχτηκε για σπουδαστή. Έτσι, πήγε στη Νεάπολη για να πάρει ιδιαίτερα μαθήματα απ' τον Λαβίνια που διέγινωσε το ταλέντο του και τον περιέβαλε με στοργική, φιλική διάθεση.

Με το θάνατο της αδελφής του, δοκιμάζει την πρώτη θλίψη απ' τις τόσες άλλες που μέλλεται να ακολουθήσουν. Επιστρέφει στο Μπουσσέτο για να πάρει τη θέση του αρχιμουσικού της Φιλαρμονικής και να παντρευτεί την όμορφη Μαργαρίτα κόρη του προστάτη του Μπαρέτσι. Ο ερχομός στη ζωή της κορούλας του Βιρτζίνια γεμίζει τη ψυχή του χαρά και ευτυχισμένος καταπιάνεται με τη σύνθεση της πρώτης όπερας «Ομπέρτο». Την επαύξηση της χαράς απ' τη γέννηση του γιου Ιτσίλιο, έρχεται να θολώσει, ο αναπάντεχος χαμός της κορούλας του που τον κάνει να κλειστεί στον εαυτό του, να παραιτηθεί από τη θέση του αρχιμουσικού και να φύγει με τη γυναίκα και το γιο του, για το Μιλάνο.

Η γνωριμία του εκεί με τη διάσημη σοπράνο Στρεππόνη, στάθηκε συντελεστική για την επιτυχή παρουσίαση της πρώτης του όπερας. Όμως και πάλι, τη χαρά της επιτυχίας, έρχεται να σκιάσει διπλό βαρύ πλήγμα, με το θάνατο της γυναίκας και του γιου του. Είναι η φοβερή χρονιά του 1840. Ζει απομονωμένος, θλιμμένος και φτωχικά. Στη ζοφερή αυτή κατάσταση τον αντάμωσε ένα βράδυ ο ιμπρεσάριος Μερέλλι που, πιστεύοντας στο άστρο του, του έδωσε το λιμπρέτο του «Ναμπούκο».

ΘΡΙΑΣΙΟΣ ΜΟΥΣΙΚΗ ΣΧΟΛΗ - ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ ΣΤΗΝ ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΗΣ ΜΟΥΣΙΚΗΣ

Σώτος Βασιλειάδης

Στη δραματική κρίση που περνούσε, δοκίμασε να συνθέσει και σαν από θαύμα, τον συνεπαίρνει η δημιουργική ορμή για να βγει η όπερα που με την επιτυχία της, θα θεμελιώσει την κατοπινή δόξα του. Το «Ναμπούκο» διαδέχονται οι όπερες «Λομπαρδοί» και «Ερνάνης» που αποτελούν τρεις επιτυχίες της νεανικής δημιουργικής περιόδου του Βέρντι.

Την εποχή εκείνη, η Ιταλία αγωνίζεται για ν' αποδιώξει την αυστριακή κυριαρχία και ν' αποκτήσει την εθνική της ανεξαρτησία. Επηρεασμένος, ο Βέρντι, απ' τις μαχητικές εκδηλώσεις του λαού, εμπνέεται τη σύνθεση της όπερας, «η Μάχη του Λενιάνο» που το ανέβασμά της, ξεσήκωσε το κοινό κι ο συνθέτης αποθεώθηκε.

Η φήμη του άρχισε να ξεπερνά τα σύνορα της πατρίδας του. Έτσι, στο Λονδίνο, ανεβαίνει η όπερα του «Ληστές» με τεράστια επιτυχία. Με τα χρήματα που του έφεραν οι απανωτές επιτυχίες, αγόρασε το κτήμα Σάντα Αγκάθα κι ένα άλλο εκεί κοντά, για τους γονείς του. Στ' όμορφο αυτό περιβάλλον συνθέτει την όπερα «Λουϊζα Μύλλερ» και λίγο αργότερα την όπερα «Ριγκολέτο», για να γίνει η όπερα με τις περισσότερες παραστάσεις διεθνώς.

Το «Ριγκολέτο» διαδέχεται η όπερα «Τροβατόρε» που, γράφοντας την, επέρχεται ο θάνατος της σεμνής μητέρας του που λάτρευε. Έτσι, ο πόνος του Βέρντι, διοχετεύεται στην ηρωίδα Ατζουτσένα μητέρα τσιγγάνα. Σε μια απ' τις επισκέψεις του στο Παρίσι, έτυχε να παρακολουθήσει σε θέατρο πρόζας τη «Κυρία με τις Καμέλιες» του Αλεξ. Δουμά. Τον γοητεύει ο μύθος και καταπιάνεται να συνθέσει την πιο ρομαντική όπερα του «Τραβιάτα». Στο Παρίσι τελειώνει και την όπερα του «Σικελικοί Εσπερινοί».

Το 1859 παντρεύεται τη σοπράνο Τζοζεφίνα Στρεππόνι, ενώ το 1860 εκλέγεται βουλευτής κι αργότερα ισόβιος γεροϋσιαστής. Σε τέτοια ευχάριστη κατάσταση συνθέτει για το θέατρο της Πετρούπολης, την όπερα «Η Δύναμη του πεπρωμένου».

Το 1867 ανεβαίνει στο Παρίσι η όπερα «Ντον Κάρλος» που συμπίπτει με το θάνατο του πατέρα του και του πεθερού – ευεργέτη του Μπαρέτσι.

Το 1871 ανεβαίνει στο Κάιρο, η «Αΐντα» και λίγο μετά στο θέατρο της Σκάλας, οπότε ο ένδοξος συνθέτης, ανακληθήκε 32 φορές στη σκηνή. Το 1887 το ανέβασμα του «Οθέλλου» απετέλεσε διεθνές γεγονός. Το 1895, όταν πια ο Βέρντι ήταν ογδοντάρης, δοκίμασε άλλη μια μεγαλειώδη επιτυχία με το ανέβασμα του «Φάλσταφ» της τελευταίας και μοναδικής κωμικής του όπερας αξιώσεων.

Η δημιουργία του Βέρντι αποτελείται από 25 όπερες, 1 δοξολογία και το Ρέκβιεμ.

Σαν άνθρωπος ήταν απλός, σοβαρός, λιγόλογος, φιλελεύθερος, ανθρωπιστής και ζωόφιλος. Στην τέχνη, αυστηρός και απαιτητικός, αξίωνε το άπαντο της αποδόσεως απ' τους τραγουδιστές και τους μουσικούς. Στ' έργα του έδωσε συγκινητικούς μουσικούς χαρακτηρισμούς, δυνατούς και

βαθείς ανθρώπινους χαρακτήρες. Έμπασε στην όπερα ένα πλούτο από ιταλικές λαϊκές μελωδίες, αλλά και δημιούργησε νέες μελωδίες που αγαπήθηκαν και τραγουδήθηκαν απ' το λαό.

Η ανέγερση με δαπάνες του «Οίκου Αναπαύσεως του Καλλιτέχνη» στο Μιλάνο, πιστοποιεί την ανθρωπιά του. Μετά το θάνατο και της δεύτερης γυναίκας του Τζοζεφίνα, ο Βέρντι κατέρρευσε κι ένα πρωινό του Γενάρη του 1901, έπεσε στην αγκαλιά της καμαριέρας, καθώς τον βοηθούσε να ντυθεί, χτυπημένος από αποπληξία.